

Voorwoord van onze voorzitter Minette Straver-van de Wetering

Waar sta jij?

Zomaar een simpele vraag. Maar wat is je antwoord? Sta je op de kade of ben je een actief betrokkene in het speelveld?

Vanwaar deze vraag? Altena Biesbosch is een mooie landelijke omgeving. Waarin landbouw en natuur hand-in-hand gaan. En dat is niet zomaar gewoon. Dat is bijzonder. Bijzonder omdat daar bewoners zich voor inzetten met tijd, kennis en betrokkenheid. Wat mooi is, willen we mooi houden. Dat gebeurt niet door stil te staan, maar door te doen. Velen van ons hebben ideeën. Mag ik je vragen om deze om te zetten in een actieve bijdrage aan een mooi en leefbaar Altena Biesbosch?

Ook in deze nieuwsbrief worden activiteiten genoemd waar jij welkom bent voor het leveren van je bijdrage. Wij horen graag van je! Voor nu veel leesplezier en inspiratie gewenst.

Ledenvergadering 7 april jl.

Op de laatste ledenvergadering hebben we afscheid genomen van Corrie van Suijlekom-Meijs als secretaris van de ANV. Zij heeft dat werk 7 jaar met volle inzet en plezier gedaan. Onze voorzitter bedankt Corrie voor haar vele werk in de afgelopen jaren en gelukkig blijven we Corrie als betrokken lid van de ANV nog vaak zien!

Op diezelfde ledenvergadering is Arjan de Graaf van het bedrijf Bodemtrouw uit Dussen als nieuw lid van het bestuur benoemd. Met zijn komst wordt het bestuur verrijkt met zijn kennis als moderne akkerbouwer. Zie [hier](#) hoe Arjen op zijn bedrijf aan het werk is (incl. interessant filmpje!

Angelique Hollants uit Drongelen, geen agrariër, maar wel geboren in een agrarische familie en bioloog, is als opvolgster van Corrie benoemd en pakt de secretarisfunctie op.

Naast de behandeling de vaste onderwerpen op de agenda van de ledenvergadering en de goedkeuring van het financiële jaarverslag, waren de ruim 40 aanwezigen erg onder de indruk van het levensverhaal van Richard Verschuure en zijn gezin, die zich na een aantal omzwervingen als agrariërs door Denemarken en het Oosten van Duitsland hebben gevestigd in Wijk en Aalburg. Zij zijn daar de eigenaren van de Buffelgaard, waar dit jaar ook de Boerenerf dag op 27 augustus wordt gehouden! Daar leest u in deze nieuwsbrief op pagina meer over.

De locatie van deze avond was ook prachtig, we waren te gast bij Melkveebedrijf familie van Veldhoven, Rutensteeg 1 in Dussen.

Uitvoering STILA

Meeuwis Millenaar maakte bekend dat hij stopt met zijn werkzaamheden met betrekking tot de uitvoering van STILA (o.a. afsluiten van contracten met agrariërs). Zijn opvolger voor dit werkpakket is Roy Dankers, die zich hier graag voorstelt:

Mijn naam is Roy Dankers, 37 jaar oud, geboren in Oosterhout, getrouwd met Renske en vader van Fleur (8) Britt (6)

en de tweeling Mick en Evy (4). Wij wonen in het prachtige Dongen Vaart. Ik heb samen met pa een biologisch melkveebedrijf gehad in Dongen waar ik wegens omstandigheden eind 2019 uit ben gestapt. Ik ben bestuurslid van ANV Slagenland en zit ik ook met veel plezier in de Dorpsraad van Klein-Dongen-Vaart. Ik zet me graag in voor maatschappelijke functies, zoals ook de boerennatuur. Heb daarom ook natuurbeheer en ondernemerschap niveau 1 en 2 gedaan aan de HAS in Den Bosch. Het boerenbloed kruipt zeker nog door mijn aderen, waar ik in de toekomst nog wel wat mee wil doen.

Ik ben sinds 2020 werkzaam bij Bodem Basics als veldwerker. Begin 2022 wilde ik iets meer voor mezelf gaan doen. Dat werd STILA. Sinds half maart 2022 ben ik begonnen met de gemeentes Waalwijk, Heusden, Dongen, Vught, Tilburg en Oosterwijk en het gebied Altena, Geertruidenberg en Oosterhout komt er nu dus bij.

De STILA-werkzaamheden doe ik op maandag en dinsdag, op de andere drie dagen werk ik nog steeds voor Bodem Basics, waarvoor ik in een groot gedeelte van Zuid-Nederland rondrijdt, zowel in stedelijke gebieden als het buitengebied. Daar voer ik

(soms met een collega) handboringen uit om te weten te komen wat er precies in de grond zit of waar de bodem uit bestaat. Ook grondwatermonsters die we er vaak bij uithalen worden onderzocht. Ik vind het erg interessant hoe op verschillende plekken in Nederland de bodem is opgebouwd. Én ik heb er veel zin in om de prachtige boeren natuur in ons gebied mee te ontwikkelen, in alle opzichten.

Werkgroep Boerenlandvogels

Het Coördinatiepunt Brabants Landschap bestaat 40 jaar. Samen met veel gebiedspartners en vrijwilligers zetten zij zich al jaren o.a. in voor bescherming van de boerenlandvogels in Altena. Zie [hier](#) voor wat het coördinatiepunt verder allemaal doet. Vrijwilligers monitoren waar nesten zitten en helpen de boer om hier maatregelen voor te nemen. ANV sluit hiervoor contracten af met de boer om delen van het perceel dan nog niet te maaien, zodat de kuikens rustig kunnen groeien en uitvliegen. Ook een stuk braak laten liggen helpt om jonge Kieviten om rustig op te groeien. Op deze manier helpen we als ANV mee om de boerenlandvogelstand te verbeteren.

De Eethense Wijnappel

In de vorige Nieuwsbrief meldden wij al dat de ecologische tuin bij dorps huis Eethen' door werkgroep 'groen en gevel' aangelegd, tot winnaar van de wedstrijd voor De Groene Buurt-kampioen was uitgeroepen. ANV en Altenatuur zaten in de jury.

Als Groene Buurtkampioen zouden zij van de ANV een Eethense Wijnappel ontvangen. Corrie heeft deze foto's van het aanplantmoment gemaakt en wij zien uit naar het resultaat over een aantal jaren!

De werkgroep Streekproducten is verzelfstandigd

De werkgroep is opgegaan in Puur uit Altena, dat is inmiddels al een bekend begrip. Zij leveren de [Altena box](#). De laatste tijd vond u daar ook ons ANV-bloemenzaadmengsel in. Wij zijn natuurlijk benieuwd naar de mooie bloemenrandjes!

Programma Circulair Voedselsysteem Altena

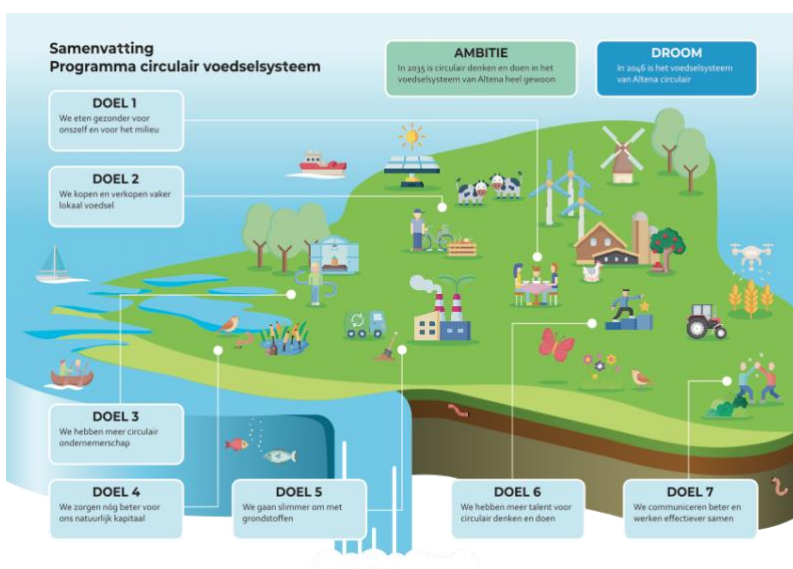
De gemeente Altena is al even bezig met een aanpak voor een circulair voedselsysteem voor al haar inwoners. Onder andere onderstaande teksten vindt u op de site van de gemeente Altena:

'De circulaire economie gaat over bouwen, reizen, voedsel, spullen en industrie. Dat kunnen we niet allemaal tegelijk aanpakken. Daarom beginnen we in Altena met één thema, namelijk voedsel. Daarmee bedoelen we alle onderdelen van de voedselketen en alle betrokken partijen. Dus producenten, vervoerders, industrie, supermarkten, horeca, onderwijs, overheid en consumenten.'

'De maaltijd van morgen: lokaal, duurzaam en gezond'

'Een bord met gezond eten, uit Altena, duurzaam geteeld en geproduceerd, zonder verspilling. Zo ziet het voedselsysteem in Altena er in 2046 uit.'

Voor meer informatie, de Startnotitie van het programma en de Nieuwsbrief van De maaltijd van morgen kijkt u [hier](#) op de site van de Gemeente.

Hoe draagt onze ANV bij aan dit programma?

1. Op 6 okt 2020 heeft een verkennend gesprek plaatsgevonden met de voorzitter en de secretaris van de ANV en gemeente.
2. Waarde toevoeging aan het open agrarische landschap door het aanleggen van de bloemenranden.
3. ANV Altena Biesbosch is een van de inliggende ANV 's binnen het Collectief Agrarisch Natuurbeheer. Dit Collectief draagt zorg voor de uitvoering van de regeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer.
4. ANV draagt bij aan de onderzoeksprojecten door de HAS met betrekking tot Natuur Inclusieve Landbouw.

Uitdeelactie ANV-bloemenzaadmengsel en fotowedstrijd op de Boerenerf dag

Op 21 april vond de uitdeelactie van de zakjes met het ANV-bloemenzaadmengsel plaats. Onze voorzitter startte om 16.30 met de eerste zakjes voor de kinderen uit groep 7 en 8 van de basisschool Prins Willem Alexander in Eethen. Myrthe Paans, die bij de school de kinderen (en leraren!) begeleidt bij het werken in de moestuin kreeg ook een hoeveelheid van het ANV-bloemenmengsel om de grond bij de ingang van de moestuin in te zaaien.

De moestuin zag er al prachtig uit, dat wordt nu ook nog een mooi bloemenfeest!

Dit project is opgestart omdat het belangrijk gevonden wordt dat kinderen weten waar hun voedsel vandaan komt en daar sluit de visie van de Agrarische Natuurvereniging natuurlijk prima bij aan.

In de avond zijn ruim 400 zakjes uitgedeeld en sommigen bestelden nog wat extra onsjes na. Een groot succes weer en erg gezellig met dat mooie weer. Mensen kwamen op de fiets en hadden soms ook tijd voor een praatje. Ook de zakken met Akkerrandmengsel voor de vogels in de winter, zijn grotendeels op.

Op 21 mei vond het Altena-21-kernen Golftoernooi in de Almkreek plaats. Ook daar hebben we de zakjes aan alle 21 teams en organisatoren uitgedeeld.

Omdat hiermee zo'n 12 kg bloemenzaad in Altena is uitgedeeld, zijn wij natuurlijk heel benieuwd naar mooie plaatjes in de zomer.

Daarom....een **fotowedstrijd** op de Boerenerfdag!

op de Boerenerfdag op 27 augustus gaan wij een prijs uitreiken aan degene die de mooiste foto van een bloeiende rand tuin, erf of gewipte tegels maakt! U als bezoeker gaat de winnaar bepalen, dus iedereen die op die dag langskomt kan stemmen op zijn favoriete foto. De winnaar ontvangt een mooi Puur-uit-Altenapakket. Stuur uw foto vóór 19 augustus naar anvaltenabiesbosch@gmail.com, dan kunnen we er nog mooie afdrukken van maken.

Tenslotte nog een laatste waarneming m.b.t. de bloemenranden: enkele leden meldden ons dat dit jaar op de plaatsen waar ze vorig jaar gezaaid hadden nu vanzelf alweer planten opkwamen. Kennelijk zaden die over zijn gebleven van de planten van vorig jaar. Dat is mooi, wellicht hoeft er dan niet of nauwelijks bijgezaaid te worden. Deze ervaringen horen we ook graag van u! Dan passen we de info op de zakjes volgend jaar daarop aan.

De Wildredder

Ook het gratis ter beschikking stellen van de akoestische wildredder door het Brabants Landschap is een groot succes geworden. Diverse partijen in onze gemeente hebben zich ingezet om de aanschaf en het gebruik van een wildredder mogelijk te maken. Naast de voorbereiding door de vrijwilliger en de oplettendheid van de berijder van het landbouwvoertuig is de wildredder een extra inzet om nesten en de nog niet vliegvlugge jongen te sparen. De akoestische wildredder verjaagt met behulp van geluid dieren die zich in de buurt van de machine begeven. Alle beschikbare wildredders zijn tijdens op een avond bij Fort Giessen uitgedeeld.

Voor de roofvogels blijven de weidevogelgebieden helaas nog wel fourageplekken voor het jonge kleine wild en wat dacht u van de huisdieren die op jacht gaan... maar deze wildredders dragen in ieder geval weer bij aan de kansen op overleven.

Hierbij foto's van de uitdeellocatie en de eerste gebruikers.

Wij zijn heel benieuwd naar de ervaringen in het veld en natuurlijk naar de resultaten.

ErvenPlus 3.0

Erven Plus is inmiddels vast wel bekend bij u. In de vorige twee rondes van ErvenPlus zijn speciale erfscans uitgevoerd op ruim 1.100 erven en zijn bijna 180.000 stuks bosplantsoen, fruitbomen en andere solitaire bomen aangeplant. Voor specifieke doelsoorten zijn meer dan 8.000 nestkasten, muizenruiters en steenuil-vriendelijke drinkbakken geleverd. ErvenPlus3.0 geeft vervolg aan deze aanpak in 25 gemeenten. Altena is een van de gemeenten die meedoen in Brabant. Meeuwis Millenaar gaat de erfscans uitvoeren en na een jaar wordt weer gescand of de biodiversiteit is vergroot. Zie [hier](#) voor meer info over dit mooie project.

Wie helpt mee?

Onze voorzitter stond er in haar voorwoord al bij stil. Mocht u op basis van deze Nieuwsbrief of in uw dagelijkse praktijk ideeën opdoen die een bijdrage kunnen leveren aan de doelstelling van ANV en/of zou u willen bijdragen aan de bestuurswerkzaamheden of die van de werkgroepen, dan maakt u ons erg blij! Mail dan svp naar anvaltenabiesbosch@gmail.com

Landschapselementen: de hoogstam fruitbomen

Ons bestuurslid Jan Burghout is 50 jaar hovenier geweest en schrijft in Altena Nieuws de rubriek De tuin in de praktijk, elke één-na-laatste donderdag van de maand. Maar in onze ANV Nieuwsbrief neemt hij u nu mee in de geschiedenis van de hoogstam fruitbomen.

In deze nieuwsbrief sta ik stil bij de hoogstam fruitboom die lang een beeldbepalend element was in onze streek. In het verleden werden de fruitrassen geënt op zaailing onderstammen. Het duurde enkele jaren voor de onderstam groot en dik genoeg was. Het was bijna altijd enten (stukje hout van de goede soort op de onderstam bevestigen), oculeren (een oog onder de bast plakken) kwam bijna niet voor.

Na jaren had je een volgroeide hoogstam, maar deze gaf nog geen of heel weinig vruchten, wat weer te maken had met de groeikracht van de onderstam. Men kweekte zelf de onderstam of er kwam spontaan ergens een zaailing op die verder werd gekweekt, soms groeide een wilde boom door en gaf goede vruchten. Er was een nieuwe soort ontstaan die bij één boom bleef of bij goede eigenschappen werd doorgekweekt. Zo zijn de streekassen ontstaan.

Was een boom eenmaal in productie dan ging hij jaren mee. Fruitbomen houden van droge voeten en voedzame grond, zodat je de boomgaarden vooral op hogere stroomruggen of de hogere dijkstalgronden zag,

Vroeger was de zelfvoorziening belangrijk en fruit was daar een onderdeel van: vers fruit, bewaarfruit, appelmoes wecken en vergeet het drogen van de appels (soms ook peren) niet. In de herfst werd er veel geschild en dat ging naar de bakker die het fruit droogde in of bij de oven.

Sommige rassen waren ook gewild voor de handel. Venters uit Veen namen het fruit mee naar Tilburg en andere plaatsen. Hieruit zijn indertijd de grote fruithandelaren ontstaan. Een boomgaard was ook een stukje pensioen en de opvolger had al een zekere basis voor inkomsten.

Niet alle bomen werden even oud, men rooide soms een versleten boom. Dit gaf weer goed lang brandend kachelhout waar men zuinig op was.

De hoogstammen vroegen ook veel arbeid: maaien van het gras, snoeien met een zaag aan een lange steel, plukken met een lange ladder, altijd last van veel wind of uitstekende takken... dit was zwaar werk. Er ontstond een handel met het kopen van het fruit aan de boom, de kopers waren vaak handelaren en hadden ervaring in het schatten van hoeveel fruit aan de boom hing en ze bezaten vaak ook de juiste ladders.

Wordt vervolgd in de volgende nieuwsbrief: het omenten en het geleidelijk verdwijnen van hoogstam.

Nieuws van de werkgroep Ruiterspaden

Dit voorjaar zijn door de werkgroep de palen van de Jannezandroute nagelopen en zo nodig van nieuwe bordjes voorzien. Ook hebben wij wat snoeiwerkzaamheden ter plekke verricht van over het pad hangende bramentakken.

Verder hebben wij een overeenkomst kunnen sluiten met Staatsbosbeheer m.b.t. de maaiwerkzaamheden daar ter plekke. Dit voorjaar was er wel sprake van overmatige groei waardoor hier en daar de paden moeilijk te vinden waren.

Het pad is nu het hele jaar rond geopend voor ruiters en menners. Ook wandelaars worden verwelkomd door Staatsbosbeheer op de aangelegde paden.

De beschrijving van de Jannezandroute vindt u [hier](#).

